

INFO LGOG KRING TER HORST

Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap kring Ter Horst
Opgericht 1 januari 1974

1989 no 0; 1990 no 1 en 2; 1991 no 3 en 4; 1992 no 5 en 6; 1993 no 7 en 8;
1994 no 9 en 10; 1995 no 11, 12 en 13; 1996 no 14 en 15; 1997 no 16 en 17;
1998 no 18 en 19; 1999 no 20 en 21; 2000 no 22 en 23; 2001 no 24 en 25; 2002
no 26 en 27; 2003 no 28 en 29; 2004 no 30 en 31; 2005 no 32 en 33; 2006 no
34 en 35; 2007 no 36 en 37; 2008 no 38 en 39; 2009 40 en 41; 2010 no 42 en
43; 2011 no 44 en 45; 2012 no 46 en 47; 2013 48 en 49; 2014 no 50 en 51;
2015 no 52

INFO LGOG KRING TER HORST

Zevenentwintigste jaargang, nummer 52, maart 2015

Een uitgave van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap
kring Ter Horst.

INFO LGOG verschijnt twee maal per jaar. De oplage is 200 exemplaren.

REDACTIE INFO LGOG

Dhr. J.H. Jenniskens (Jos)
Engelerveld 14, 5961 DP Horst.
Telefoon: 077 398 2948
Telefoon: 06-13636386
mailadres: josjenniskens@home.nl

Dhr. J.T.L. Duijf (Jan)
Kloosterstraat 19, 5961 GE Horst
Telefoon: 077 398 8322
Mailadres: jtlduijf@hetnet.nl

Redactieadres: Engelerveld 14, 5961 DP Horst, telefoon 077 398 2948
e-mail: josjenniskens@home.nl

INHOUDSOPGAVE

<i>Van de redactie</i>	4
<i>Het woord is aan de voorzitter</i>	5
<i>Column</i>	
Historische sensatie (8). Wim Moorman	7
<i>Artikelen</i>	
Ter Voert in de Echo	9
Het Ambonezenkamp in Tienray	13
Station Horst-Sevenum deel 2	17
Straatnamen in America	23
Landschap en Geologie	26
Kloostermoppen nabij het Kasteelke in Meerlo	32
Onthullingen vliegtuigmonumenten	35
Oostenrijkse woning in melder slo	37
<i>Column</i>	
Wat mag het kosten? Xavier van Dijk	41
<i>Lezingen en Excursies</i>	45
<i>Boekbespreking</i>	
Biografie van Bertus Aafjes	46
<i>Bestuurszaken</i>	
Jaarverslag 2014 kring Ter Horst	50
Programma 2015	54
Bestuur LGOG kring Ter Horst	55

VAN DE REDACTIE

Kent U dit ook?

Waarschijnlijk wel, we hebben allemaal wel eens onder het opruimen een oude krant of tijdschrift in de hand genomen en zijn beginnen te lezen.

Dat gebeurde mij dus ook een dag of wat geleden met het opruimen van mijn studeerkamer en het verplaatsen van een heleboel tijdschriften naar de zolder. Ik zou er hier geen melding van gemaakt hebben als het niet ons eigen blad INFO LGOG was geweest.

En ineens zit je te lezen, bij mijn werk als redacteur kom ik uiteraard veel informatie tegen, maar ook nu zie ik toch weer nieuwe dingen en herinneringen komen boven. In kleur en zwart-wit.

De excursies naar Essen Welterbe Zollverein, Burg Vogelsang en Kornelimünster diverse lezingen etc. Het valt op hoeveel interessante en goed geschreven artikelen er in staan.

Wil ik hiermee bereiken dat u allen moet gaan opruimen? Nee, maar als u deze INFO LGOG no. 52 uit hebt en er is een uurtje tijd over, of het is "Biëstewear" dan pak die stapel INFO's er eens bij en kijk er nog eens doorheen, U zult dan beslist ook artikelen tegenkomen die "toen" aan de aandacht ontsnapt zijn.

Veel leesplezier.

HET WOORD IS AAN DE VOORZITTER

Marcel van den Munckhof, voorzitter

Geschiedenis is terugkijken op zaken en gebeurtenissen die in het verleden plaatsvonden; vervolgens worden deze evenementen gekaderd in de tijd. Bij het organiseren van het programma voor een historische kring als LGOG kring Ter Horst wordt rekening gehouden met die geschiedenis maar wordt ook naar de *couleur locale* gezocht en de aansluiting bij de actualiteit.

De aandacht voor de mijnbouw in november – voorafgaand aan het Jaar van de Mijnen in 2015 – of de excursie naar de culturele hoofdstad van 2015, Mons, zijn daar twee voorbeelden van.

In 2015 willen we op deze ingeslagen weg verder gaan: januari bracht een lezing over 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden en de specifieke positie van Limburg daarin. In september staat er een lezing over de Norbertijnen op het programma: we kijken daarmee vooruit naar 2019. Het is dan exact 900 jaar geleden dat er voor het eerst sprake was van een kerk in *Berkele* (= Horst) vanuit Blerick, onder de hoede van de abdij van *Averbode*, domein van de Premonstratenzers, de volgers van de heilige Norbertus. En de *Norbertuswijk* draagt de naam van deze heilige...

2015 brengt geen meerdaagse excursie; wel een eendaagse – in april – naar Antwerpen. Een speciaal door en voor ons georganiseerde uitstap: bezoek aan beeldentuin, aan een gloednieuw museum en een tocht langs buitenwijken met nadruk op de Art Deco. Volop kunst dus; bijna zou je april de kunstmaand bij onze kring kunnen noemen, want de lezing, gehouden door Peter te Poel, oud conservator van het Bonnefantenmuseum, gaat over de Meester van Elsloo.

Het gaat goed bij en met de kring. Het ledenaantal schommelt weliswaar maar blijft binnen de gestelde grenzen en is dus stabiel te noemen. De deelname aan de activiteiten is ook goed en stabiel, of het nu lezingen of excursies betreft. De financiën zijn op peil, de kring heeft alle benodigde materialen zoals beamer, laptop en

draagspeldmicrofoon. De zaalruimte is tot tevredenheid, net als de lokaliteit waar de cursussen gehouden worden. Ook de samenwerking met de zaalhouders, de gemeente en met andere kringen en heemkunde verenigingen is prima te noemen. De *Info LGOG*, onze eigen uitgave, heeft een actieve redactie en verschijnt tegenwoordig in kleur.

Alles goed dus? Ja en nee. Nee, er is geen reden tot klagen. Ja, er zijn *aandachtspunten*. Uitdrukkelijk wil ik dan de verjonging van het ledenbestand noemen. We moeten goed in de gaten houden dat nieuwe, jonge leden noodzakelijk blijven ("ouderen" blijven natuurlijk ook welkom!). Om die reden zijn we driftig bezig met een kleurenfolder die hopelijk de bekendheid van onze kring vergroot en zo mogelijk nieuwe leden oplevert.

Een ander punt van zorg is de bestuurssamenstelling. Ik mag gerust zeggen dat ons bestuur een geolied team is met de nodige ambitie en vol energie. Omdat we goed op elkaar ingespeeld zijn en de bestuursleden collegiaal taken op zich nemen, kunnen we veel activiteiten aanbieden. Maar langzaam maar zeker komt bij veel bestuursleden het einde van hun termijn in zicht. Dat betekent dat we op zoek zullen moeten naar nieuwe kandidaten die binnen het team passen en nieuw elan brengen. En dat valt niet mee in deze tijd van meer tijd voor betaald werk en minder tijd voor vrijwilligerswerk. Op dit moment is het bestuur nog niet uit dit probleem.

We gaan in 2015 op de gebruikelijke voet verder met als een van de hoogtepunten het planten van een mispelboom. Symbolisch is voor deze boom gekozen omdat zijn bloem in het wapen van onze gemeente staat. We plaatsen de boom bij de oude woonstee van de naamgever van onze kring, het kasteel Ter Horst. Daarbij ondersteunt de stichting "Landschap Horst aan de Maas" ons, zodat we op zaterdagmorgen 14 maart de boom met de burgemeester kunnen planten. We rekenen op uw aanwezigheid zodat ons 40^e verenigingsjaar in Horst en omstreken symbolisch wordt afgesloten met het planten van nieuw leven, als start voor de gewenste verjonging!

HISTORISCHE SENSATIES (8)

Teletijdmachine

Wim Moorman

Vijftig, honderd, duizend jaar terug in de tijd stappen. Al is het maar voor even. Wie wil dat nou niet? LGOG'ers in elk geval wel. Dus toog op 26 september 1998 een volle bus vanuit Horst naar het Oost-Vlaamse Ename, waar zich een van de grootste archeologische sites van België bevindt. Het ronkende convocaat repte van 'futuristische technieken' en 'hoogtechnologische vensters' die de voorbije eeuwen in Ename weer tot leven zouden wekken. En dat wereldwonder wilden die LGOG'ers wel eens eventjes met eigen ogen aanschouwen en beleven.

Niet behept met een bijzondere interesse voor archeologie maar wel in het bezit van een grote dosis nieuwsgierigheid sloot ik me bij het reisgezelschap aan. De opgravingsite bleek er een van een beproefd recept: vormeloze hopen stenen waarvan archeologen kwijlen terwijl er voor een leek nauwelijks enige samenhang in te herkennen valt. Iets dat sterk deed denken aan een schuilhut bleek de futuristische technieken en hoogtechnologische vensters te herbergen. Met behulp van computeranimaties kregen bezoekers er beelden voorgeschoteld van de middeleeuwse abdij waarvan slechts die vormeloze hopen stenen resteerden. Nu, ruim vijftien jaar later, zouden we het waarschijnlijk besmuikt lachend afdoen als vreselijk ouderwets, destijds was het inderdaad best bijzonder. Zó bijzonder, dat het gezelschap op de terugweg in de bus luidop begon te dromen van futuristische technieken bij de ruïne van kasteel Huis ter Horst.

Van hoogtechnologische Horster tijdvensters werd nadien helaas nooit meer iets vernomen. Intussen is er wel gekapt, gebouwd, verbouwd en aangebouwd op de kasteelruïne, zijn er hier en daar informatieborden komen te staan, is de omgeving van de ruïne opgepimpt en heeft het gebied zelfs een nieuwe naam gekregen. Maar alle goede bedoelingen ten spijt: het Huis ter Horst (en alles wat daar bij hoorde) van drie, vier, vijf eeuwen geleden krijg je er niet mee terug.

Daarvoor zijn de gepleegde landschappelijke ingrepen te rigoureuus en te onomkeerbaar. Waar ooit een watermolen stond loopt nu een autosnelweg, waar ooit een gracht lag, ligt nu een voetbalveld, waar ooit tuin en boomgaarden lagen, ligt nu een jeu de boulesbaan. Neem van mij aan: slechts een deugdelijke teletijdmachine kan ons het goeie, ouwe Huis ter Horst terugbezorgen.

Op de website van het Provinciaal Archeologisch Museum te Ename (<http://www.pam-ov.be/>) valt te lezen dat de hoogtechnologische vensters in april 2013 zijn vernieuwd. Hoogste tijd voor een nieuwe LGOG-excursie zou ik denken. Vraag de wethouder met cultuurhistorie in zijn portefeuille mee te gaan, laat hem op de terugweg in de bus luidop meedromen over futuristische technieken bij kasteel Huis ter Horst en je zult zien dat Horst aan de Maas binnen de kortste keren een teletijdmachine rijker is. ◀

FA. H. THEUNISSEN & ZN
dakbedekkingen
sinds 1927

Noordsingel 11, 5961XW Horst
Telefoon 077-3981420
Telefax 077-3988603
Internet www.theunissen-dakbedekkingen.nl

GESCHIEDENIS VAN HORST PUBLIKATIES IN DE VOORMALIGE ECHO

H. G. ter Voert †

H.G. Ter Voert (1905-1984) verdiepte zich jarenlang in de regionale historie en publiceerd daarover regelmatig in de Echo. In 1935 werd hij benoemd tot hoofd van de Lagere School in Griendtsveen. Tot aan zijn pensionering in 1970 zou hij deze functie blijven bekleden.

Hij schreef een reeks over het kasteel van Horst en zijn bewoners. Zijn artikelen bevatten een schat aan wetenswaardigheden. De redactie heeft daarom besloten om delen van de serie nogmaals te publiceren.

DE KINDEREN VAN WILLEM-VINCENT VAN WITTENHORST

Bij de dood van Willem-Vincent 4 april 1674 bleef zijn echtgenote Cecilia Cath. van Bocholtz met twee kleine kinderen achter: een meisje Maria oud 1 jaar en 8 maanden en een jongen Johan oud ruim 5 maanden. Een paar keer is er sprake van een kindermelsje Jenneken en in 1681 leverde Doctoer Hagens uit Venray medicijnen wegens ziekte van Freule Maria, maar verder blijven gegevens over de eerste jeugdjaren van Maria en Johan uit, tot zij naar school gaan en dus geld beginnen te kosten.

Maria Adriana Alexandrina Theresia

3 Januari 1684 boekte de rentmeester een uitgaafpost ten bedrage van 16 stuiver voor een maand om de freule haar lijnwaad over en weer te brengen. Freule Maria was toen 11 jaar en ging bij de Ursulinen te Roermond naar de kostschool. Het spreekt haast vanzelf, dat dit niet het eerste onderwijs geweest kan zijn. Weliswaar bestond er toen nog geen leerplicht, maar de kapelaan, in dienst van het kasteel om

de kapel te bedienen, of mogelijk ook iemand anders, zal bepaald het eerste onderricht verzorgd hebben.

Dat Maria bij de Ursulinen in Roermond naar school ging, wordt bewezen door de betalingen van het kostgeld. Hiervoor werd soms gebruik gemaakt van tussenpersonen. Een van die tussenpersonen was de „halfman" of, als het een vrouw was, de „halferse" van het Huis Horst op de pachthoeve de Strickenhof te Nunhem bij Roermond in het graafschap Heur (= Hoorne of Horn).

Een halfman of halferse exploiteerde een hoeve voor de halve opbrengst.

Gertgen Croonen, halferse op Strickenhof, betaalde 14 juni 1684 aan de Ursulinen te Roermond 15 rijksdaalders namens het Huis Horst. Al is er niet bij vermeld, waarvoor deze betaling gedaan werd, vermoedelijk was het kostgeld voor Freule Maria van Wittenhorst evenals de 16 ducatonen of 20 rijksdaalders die 22 oktober 1684 door het kasteel aan Marieken de Haen werden meegegeven voor de Ursulinen in Roermond en waar wel uitdrukkelijk bij vermeld staat: op rekening van het kostgeld van de freule. Ook voor het jaar, 1685 zijn een paar duidelijke bewijzen. Dat de freule bij de Ursulinen te Roermond naar school ging: 16 februari van dat jaar is 6 rijksdaalders in specie (= in klinkende munt) naar de freule in Roermond gezonden. Of dat nu kostgeld was of bijv. zakgeld (het werd nl. aan haar persoonlijk gestuurd en niet aan de zusters), het bewijst in ieder geval, dat de freule nog in Roermond was. En 24 sept. 1685 boekte de rentmeester: „Aan de Ursulinen te Roermond 27 pattacons in specie voor het kostgeld van onze freule".

Johan Willem

Inmiddels was Baron Johan bijna 12 jaar geworden en werd ook voor hem een school gevonden, n.l. te Luik. De bescherming, die zijn zuster Maria bij de Ursulinen in Roermond genoot, zou hij echter moeten missen: zijn school was geen internaat. Daarom gaf zijn moeder hem een knecht mee, Gerrit Guffens, die hij dagelijks bij zich had en alles voor hem regelde.

Ze vertrokken 4 oktober 1685 van Horst naar Luik. De knecht had 450 gulden meegekregen om voorlopig alles te betalen en Johan 2 ducatonen zakgeld. Nergens blijkt uit, met welk vervoermiddel ze de rels tot Maastricht maakten. Gerrit Guffens noteerde alleen, dat hij

aan de poort te Stockem 3 stuiver had betaald om binnen te komen. Te Maastricht reserveerde hij plaatsen in het schip, ook voor de kistuiers. In Luik aangekomen, lieten zij de kist dragen van het schip naar de „platse van Stuiers. Lambert", alwaar zij 2 à 3 dagen bleven. Inmiddels hadden zij een kosthuis gevonden en lieten daar de kist naar toe dragen. De dienstbode in dat huis gaven ze 4 gulden.

Baron Johan van Wittenhorst (plm. 12 jaar oud) en zijn knecht Gerit Guffens waren dus in oktober 1685 in hun kosthuis te Luik gearriveerd. Blijkens de leerboeken, die er, gebruikt werden, was de school - volgens de tegenwoordige begrippen - een middelbare school.

De knecht zorgde voor leerboeken, schrijfmateriaal, kaarsen, olielamp, brandhout. Hij kocht voor de jonge baron schoenen, kousen, haarpoeder, een bonnet, handschoenen. Hij betaalde de kapper, de wasvrouw, de naaister. Hij gaf Johan geld om de onderwijzer te „besteken" (= *een geschenk aan te bieden op verjaardag of naamdag*).

Ter gelegenheid van Nieuwjaar 1686 gaf Johan zijn onderwijzer een geschenk, dat bestond uit boeken en rozenkransen. De dienstbode in het kosthuis ontving als nieuwjaarsgeschenk wederom 4 gulden (*een ducaton*).

Ter afwisseling van de studie zorgde de knecht voor de nodige recreatie. Zo liet hij voor Johan bijvoorbeeld, een degen maken; het paste in de opvoeding van een jonker, dat hij daarmee leerde omgaan. En de knecht zorgde er ook voor, dat de jongen een viool kreeg en betaalde de vioollessen. Johan mocht een „recreatie" (= *schoolfeestje*) geven, Guffens betaalde daarvoor de dansmeester. Dansen werd ook, in die tijd al als een stuk opvoeding gezien, zodat de baron ook dansles kreeg.

Op school mocht Johan trakteren en gaf er geld voor Onze Lieve Vrouw. Herhaaldelijk ook maakte hij speelschulden met kaarten, die telkens door zijn knecht vereffend werden. Johan onderhield regelmatig contact met Munsterbilzen (*een plaatsje in België tussen Genk en Maastricht*), waar ook zijn zuster Maria nogal eens naar toe ging. Guffens betaalde voor Johan porti van brieven en pakjes (o.a. ook voor een pakje, dat via de Augustijnen te Maastricht ontvangen werd). Toen een jonge markies te Luik op bezoek kwam, betaalde Guffens Johans uitgaven voor wijn en amandelen, waarop hij getrakteerd had.

In december 1685 maakte Johan, vergezeld van zijn knecht, een uitstapje naar Munsterbilzen. Van Luik naar Maastricht relden ze per schip en van Maastricht naar Munsterbilzen per koets. In april 1686 gingen ze weer naar Munsterbilzen. Daarna sloot Gerit Guffens zijn rekening af. Hij was bijna blut. Na betaling van 250 gulden kostgeld had hij maar ruim 14 gulden meer over. ◀

MB Administratie

voor uw complete administratie

Marjo Beckers

tel. 077 - 397 17 12

e-mail: marjobeckers@hetnet.nl

HET AMBONEZENKAMP TE TIENRAY

Harrie Raaijmakers

In Tienray is in 1946 een kamp gebouwd voor de Dienst Uitvoerende Werken. Het benodigde perceel C 808 werd aangekocht van schoenmaker H. Reijnders, Swolgenseweg 7. Het kamp bestond uit tien goed ingerichte barakken en had volgens critici minstens een kwart miljoen gulden gekost.

Het kamp was gelegen aan de huidige Zwanenweg, zowel aan de linker als aan de rechterkant. Aanvankelijk zou dat kamp gaan dienen voor de tijdelijke huisvesting van arbeiders uit de noordelijke provincies, die in de peeldorpen zouden gaan werken.

Daarna dacht men erover om in de barakken "bleekneusjes" uit de grote steden te laten aansterken. In 1949 werd het door de Rijksgebouwendienst verhuurd aan de Nederlandse Jeugdherbergcentrale, die er de jeugdherberg "De Meulebèk" inrichtte.

Het heeft daarna enkele jaren leeg en ongebruikt gestaan.

Tienray, Woonoord Tienray Bewoond door Ambonezen

Na de terugtrekking van Nederland uit Nederlands Indië dreigden er problemen voor de Zuid-Molukkers, die aan de zijde van de Nederlanders gestaan hadden. Zij werden niet voor niets "de zwarte Hollanders" genoemd. De regering besloot deze militairen met hun gezinsleden tijdelijk in Nederland op te nemen. Per schip werden ze naar ons land gebracht. In totaal werden 12.500 Zuid-Molukkers tijdelijk ondergebracht in woonoorden in ons land.

In Tienray arriveerden in september 1951 zestig Ambonezen. De integratie op school leverde geen problemen op, omdat de missiezusters het heel normaal vonden met buitenlandse kinderen te werken. Zij vormden het bestuur van de school en de leerkrachten waren veelal religieuzen.

Enkele jonge mannen werden lid van de voetbalclub en hoefden het eerste jaar geen contributie te betalen. De Tienrayse jongens waren kind aan huis in het kamp. De meisjes mochten er echter meestal niet komen van hun ouders.

De volwassen Ambonezen kregen van de Nederlandse Staat drie gulden zakgeld per persoon per week en eens per jaar kledingbonnen.

Om wat geld bij te verdienen, gingen ze op zoek naar seizoenswerk. Ze deden van alles: aardappelen rapen, bonen, bessen en morellen plukken.

Eén barak van het kamp was als kantine ingericht. Daar werd muziek gemaakt, toneel gespeeld en er werden godsdienstige bijeenkomsten gehouden. Er stond een biljarttafel en een tafel om tafeltennis te spelen. Er was een orkestje opgericht, dat ook in diverse plaatsen in de omgeving optrad. Burgemeester baron De Weichs de Wenne probeerde hun optredens te organiseren en voor het vervoer zorgde brandweercommandant en gemeenteopzichter Bertus Poels met de "bellenwagen".

Tienray had destijds nog geen waterleiding en riolering. Het woonoord had warm en koud stromend water en ook douches. Veel inwoners van Tienray gingen daarom daar douchen. Later bouwde Jeu van Rijswijk op Spoorstraat 64 enkele douchecabines. Toen ging Tienray daar koud douchen voor 25 cent, warm douchen voor 50 cent (of men ging gewoon thuis in de teil).

In 1956 werd bekend, dat het verblijf van de Molukkers in Nederland niet tijdelijk was. Er werden elders in het land huizen voor hen gebouwd en in november 1962 verlieten de Ambonezen Tienray. Toen de barakken wederom leeg stonden, werden ze van lieverlee verkocht en afgebroken. In één van de barakken was nog enkele jaren de jeugdbeweging gehuisvest en de fanfare gebruikte er één voor papieropslag. Nu herinnert niets meer aan de aanwezigheid van het kamp. Alleen het huisje van de kampbeheerder op Zwanenweg 5 werd niet afgebroken. Het is geheel aan de eisen van de tijd aangepast en wordt nog steeds bewoond. ◀

Voor al uw

FIETS-REPARATIES en 2e HANDS FIETSEN

WIEL BECKERS
RIJWIELSERVICE
Van Merwijkstraat 47
Horst

Open: ma t/m vrij 19.00-20.00 uur

Bel voor inlichtingen:
077 - 398 63 32

STATION HORST-SEVENUM

Fragmenten uit de spoorweggeschiedenis (2)

Nel Verstegen-Maessen

Het stationsgebouw werd op 1 oktober 1866 in gebruik genomen en in 1871 werden de zijvleugels vergroot. Rond 1915 werd het middendeel van het station verhoogd met een tweede verdieping en werd het dak van pannen voorzien. Een aantal jaren later werd het hele gebouw witgepleisterd. Zo kennen wij het stationsgebouw. Honderdvijfentwintig jaar na de ingebruikname werd het stationsgebouw gerenoveerd.

Stationschef

De bovenverdieping van het station was de woning van de stationschef. Hij was te herkennen aan zijn rode pet met gouden banden. Hij was verantwoordelijk voor de goede gang van zaken op het station. Hij bediende de seinen en de wissels. De reizigers konden een kaartje bij hem kopen aan het loket. Hij waarschuwde de reizigers als de trein in aantocht was en op de juiste tijd gaf hij het sein tot vertrek met zijn vertrekstaf (spiegelei). De stationschef had ook tot taak het goederenvervoer te regelen. Tot 1972 werden op station Horst-Sevenum o.a. kolen, stro, aardappelen en bieten verladen. De stationschef moest hiervan de administratie bijhouden en de financiën regelen. Hij werd in zijn functie bijgestaan door enkele beampten / lokettisten, die hem ook konden vervangen.

Sef Heger was de laatste stationschef op station Horst-Sevenum (1960- 1970). In 1970 werd hij regiochef met als standplaats Deurne. Tot 1975 bleef hij met zijn gezin in de bovenwoning van het station wonen. Het station werd vanaf 1970 bemand door een lokettist. Na 1975 werd de bovenwoning verhuurd aan particulieren.

Station Horst-Sevenum Rijksmonument

Op 19 maart 1979 werd door de gemeenteraad van Horst besloten om een aanvraag in te dienen om het uit 1866 stammende station op de Rijksmonumentenlijst te plaatsen. De N.V. Nederlandse Spoorwegen, eigenaar van het gebouw, diende het verzoek tot plaatsing op de Rijksmonumentenlijst in bij het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk.

1990 voor de renovatie

Op 11 februari 1980 besloot het ministerie van CRM om het station in het Register van beschermde monumenten op te nemen. Op 18 mei 1980 werd het station Horst-Sevenum onder nummer 22649 in monumentenregister ingeschreven.

Omschrijving in het monumentenregister:

Station NS. Wit gepleisterd voormalig Staatsspoorwegstation, klasse V, met verhoogd middendeel uit 1866, gekenmerkt door een middenstuk van drie verdiepingen met de dakrichting loodrecht op de sporen en zijvleugels, gedeeltelijk twee, gedeeltelijk een verdieping hoog, met de dakrichting evenwijdig aan de sporen. Aan de voorzijde een gekoppeld rondboogvenster op de verdieping. Overige deuren en vensters licht getoogd. Originele roede-verdeling verdwenen. Inwendig gemoderniseerd.

Het thema van de landelijke Open Monumentendag op 13 en 14 september 2014 was: *op reis*. Station Horst-Sevenum was één van de te bezoeken gebouwen. Maar het station was eigenlijk niet als Rijksmonument herkenbaar, er ontbrak een officieel bord.

Juist op 11 september 2014 onthulde de minister van Cultuur het eerste (nieuwe) *Rijksmonumentenbord* bij de Ridderzaal in Den Haag. In een gesprek met de huidige exploitant van het station, maakte ik hem opmerkzaam op het bestaan van zo'n bord. Hij ondernam meteen actie en binnenkort zal het stationsgebouw voorzien zijn van een officieel "Rijksmonumentenbord".

Renovatie stationsgebouw 1992-1993

Na 125 jaar (1866-1991) werden er plannen gemaakt om het stationsgebouw Horst-Sevenum te renoveren. Het werd groots aangepakt. Omdat het gebouw op de Rijksmonumentenlijst stond, werd eerst goedkeuring gevraagd aan de Rijksdienst voor Monumentenzorg. Er werden bouwtekeningen opgestuurd en de voorgenomen werkzaamheden werden omschreven:

- 1) verbetering en herindeling bovenwoning
- 2) herindeling van de begane grond i.v.m. verplaatsing plaatskaartenkantoor
- 3) verbetering en herindeling bovenwoning

1992 renovatie

De werkzaamheden hadden tot doel: het behoud van het station en de bovenwoning voor langere tijd te garanderen.

In november 1992 werd met de renovatie van het station begonnen. De bewoner van de bovenwoning (Peter Schoeber) verhuisde gedurende die tijd naar het centrum van Horst. Naast het stationsgebouw, bij het eerste perron, werd een unit gezet van waaruit de lokettist de vervoersbewijzen verkocht.

Eerst werd het interieur aangepakt. De bovenwoning werd gerenoveerd en de begane grond werd grondig aangepakt. De extra uitbouw aan het plaatskaartenkantoor uit de vijftiger jaren werd afgebroken. De vroegere wachtkamer werd samen met een gedeelte van de hal het nieuwe plaatskaartenkantoor / personeelsruimte en het vroegere plaatskaartenkantoor werd samen met de ingang de nieuwe stationshal / kaartenverkoop en wachtkamer. Begin 1993 werd de verbouwing van het interieur afgerond en was de buitenkant van het gebouw aan de beurt. Het gebouw werd van steigers voorzien en grote netten moesten er voor zorgen dat de reizigers geen last hadden van vallende steenstukken, want de bepleistering van hele gebouw werd afgebikt. In mei kon het opnieuw bepleisteren van het station beginnen. Het resultaat was een prachtig wit stationsgebouw.

1993 na de renovatie

Het interieur had een modern en fris uiterlijk gekregen en was van de nieuwste verkoopapparatuur van de NS voorzien. Op dinsdag 6 juli 1993 vond de officiële opening plaats.

De lokettist beschikte sindsdien over de nieuwste apparatuur om de reiziger snel van een treinkaart te kunnen voorzien. De service van NS was grenzeloos: op station Horst-Sevenum kon men direct treinkaartjes krijgen naar vele bestemmingen in de Benelux en in West-Duitsland. Die service op het station heeft slechts een paar jaar geduurd. In verband met bezuinigingen werden op vele kleine stations de loketten vervangen door kaartautomaten. Zo ook op station Horst-Sevenum. In 1995 werd buiten het stationsgebouw, op het eerste perron een kaartautomaat geplaatst.

De Spoorwegen wilden een efficiënter gebruik van de stations. Openhouden van alle stationsloketten zou te duur zijn. In Limburg zouden zestien loketten dicht gaan. De automaat moest de kaartverkoop helemaal overnemen. Door de sluiting zou ook het toezicht in en rond het station vervallen. Het veiligheidsgevoel van de reizigers zou drastisch afnemen. Protesteren tegen dit besluit mocht niet baten. Nog twee jaar was het loket in het plaatskaartenkantoor beperkt open. Op 19 juli 1997 draaide lokettiste Monique de deur van het station voor de laatste keer op slot. Dat betekende het einde van de bemande verkoop van kaartjes op station Horst-Sevenum. (foto sluiting loket)

Na de opheffing van de kaartverkoop bleef de wachtkamer nog geopend voor de reizigers. Maar vanwege de vele vernielingen mochten de reizigers spoedig in de kou staan, het gebouw ging op slot. Het stationsgebouw en de omgeving verloederden en de omgeving gaf een onveilige indruk, zeker in het donker. Minder plezierige ervaringen, zoals het niet meer terug kunnen vinden van fietsen, het “slagveld” van halve of vernielde fietsen, vernielingen van het informatiebord van de vertrektijden, de afwezigheid van een beampte om informatie aan te vragen, het ontbreken van een toilet, dit alles was een doorn in het oog van de reizigers. De problemen waren bij de gemeente en ook bij de NS bekend. Men was naarstig op zoek naar oplossingen, bijv. de exploitatie van het gebouw door een commercieel bedrijf.

1997 sluiting loket

Onder de titel “Van station Horst-Sevenum tot Staatsie 1866” zal rond september 2015 een boekje verschijnen. Ik ben nog op zoek naar foto's van de laad- en losplaats, wachtposten op het grondgebied van Horst aan de Maas, overwegen (met slagbomen), activiteiten van NS-medewerkers in Horst aan de Maas, etc. Wie kan mij helpen? nilverstegen@kpnmail.nl ◀

(wordt vervolgd)

MUNCKHOF

*Zorgeloos vervoer
begint bij Munckhof*

Tel. 077 397 8888
www.munckhof.nl

STRAATNAMEN IN AMERICA

Hay Mulders

Begin 1948 werden er in America de eerste straatnamen ingevoerd. Voor die tijd was America uiteraard ook onderdeel, gehucht of wijk van de gemeente Horst.
De naam Amerika (met een k) komen we het eerst tegen rond 1850. Toen woonden er nog maar 7 gezinnen in America.

America was aanvankelijk Wijk C. Vanaf ca. 1895 werd Amerika zelfstandiger en werd het Wijk E. Alle huizen hadden een E aanduiding.

E 23 was van de fam. Geurts ('t Hof) en nummer E 77 van de fam. van Rens Lorbaan.

Ter illustratie: op 13 april 1891 werd pastoor Johannes Jeuken ingeschreven als bewoner van huisnummer C 5, de toenmalige pastorie. In 1930 werd de 11e volkstelling gehouden en werd de vroegere pastorie bewoond door de Zusters met huisnummer E 54. Na de oorlog lag het H. Hartklooster op Putweg 6 en vanaf 1961 werd het dus (zoals nu nog) Past. Jeukenstraat 6.

In 1948 werden alle E-nummers omgezet naar de straatnamen. Later zijn sommige namen nogmaals gewijzigd. Dit was eind 1961. Toen werden er ook straten vernoemd naar personen. Een paar voorbeelden: De huidige Past. Jeukenstraat heette eerst Putweg.

Op de foto een opname van de Putweg (Past. Jeukenstraat) in 1951. Rechts is een deel van het kerkplein zichtbaar.

De Nusseleinstraat was eerst Nieuwe Peeldijk en de Hofweg was eerst Oude Peeldijk.

Deze foto dateert ook uit 1951 en geeft een inkijk in de Nusseleinstraat (toen Nieuwe Peeldijk). In de verte de toren van de kerk.

De Wouterstraat was eerst Fabrieksweg (i.v.m. het turfstrooiselfabriek)

De Gerard Smuldersstraat was oorspronkelijk de Lorbaan. Een deel van de Gerard Smuldersstraat was vroeger Meteriksebaan.

De Nieuwe Peeldijk was de eerste geasfalteerde weg in America.

De Saarweg is de meest recent geasfalteerde weg.

In de Oudheidkamer De Moeëk, van Werkgroep Oud America, zijn veel gegevens terug te vinden . ◀

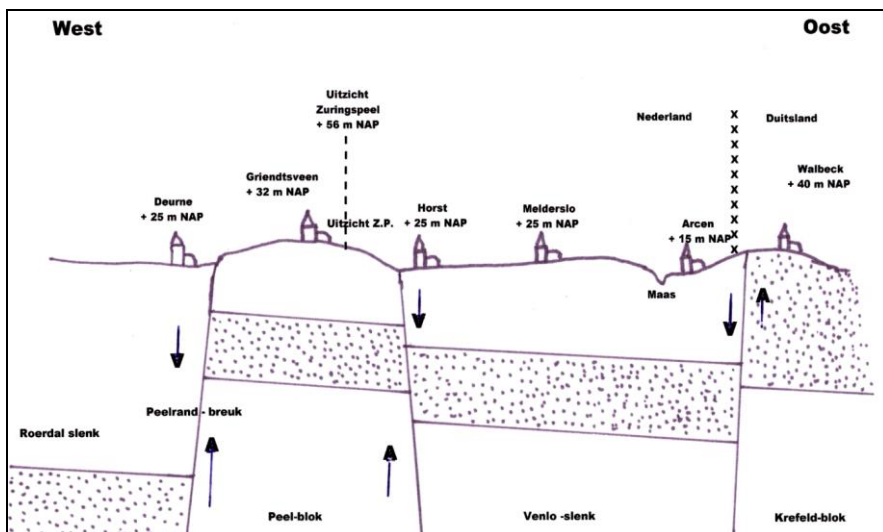
LANDSCHAP EN GEOLOGIE

De twee hevigste 17^e eeuwse aardbevingen in Noord-Limburg

Huub Hendrix

Met het toegankelijk maken van het uitzichtpunt Zuringspeel bij de Golfhorst in America, is de mogelijkheid geschapen het Noord-Limburgse landschap te bekijken. Dit punt ligt geografisch op het hoge Peel-blok. Bij helder weer kan men er 15 kerktorens van omliggende dorpen en in het uiterste oosten de windmolens in Duitsland zien. Het is jammer dat men zelden een goede verklaring geeft voor dit bijzondere uitzicht.

Het hoogste punt van deze voormalige, afgedekte , regionale stortplaats is gelegen op 56 meter boven NAP. Het landschap zonder berg ligt op 31 meter NAP, de berg zelf is 25 meter hoog, dus op de top staat men 56 meter boven NAP. Het uitzicht is zeker niet alleen te danken aan het feit dat men op een hoge berg staat, maar zeker zo belangrijk is het gegeven dat men richting het oosten in een dal kijkt. Horst ligt zeven meter lager dan America en Arcen zelfs zeventien meter. De windmolens net over de grens in Duitsland aan de horizon zijn mede zichtbaar omdat deze weer veel hoger zijn gelegen op het Krefeld-blok 40 m boven NAP.

Doorsnede van West naar Oost Noord-Limburgs landschap.

Deze gegevens lopen parallel met de structuur van het landschap in een diepte doorsnee. Hier zien we dat ons Noord- Limburgs gebied ingedeeld kan worden in twee delen. Het betreft het hoog gelegen Peelblok en de lager gelegen Venlo slenk. Vooral de Peelrand-breuk tussen het Peelblok en de Roer-slenk is bekend om zijn aardbevingspotentieel. Grofweg volgt de breuklijn de lijn Roermond-Meijel-Liessel-Deurne-Bakel-Gemert-Uden-Heesch. Zo vond langs deze Peelrandbreuk ook de beving van 1992 plaats, met 5,8 op de schaal van Richter. De laatste lichte beving bij deze breuk was 20 januari 2013 met 3,4 op de schaal van Richter met als epicentrum St. Odiliënberg bij Roermond. Van het uitzichtpunt Zuringspeel heeft men een prachtig zicht over de lager gelegen Venlo slenk naar het in het uiterste oosten gelegen Krefeld- blok. Op het plateau van het Peelblok zijn de dorpen zoals Meijel en IJsselstein gelegen op 30 tot 35 meter boven de zeespiegel (NAP). Het gebied ten westen van de Peeldorpen ligt ongeveer 5 tot 10 meter dieper. De Maasdorpen zoals Grubbenvorst, Lottum, Broekhuizen liggen maar op een hoogte variërend van 15 tot 22 meter boven NAP.

Detail opname panorama Uitzichtpunt Zuringspeel te America richting Oosten –kerktorens Horst en Melderslo.

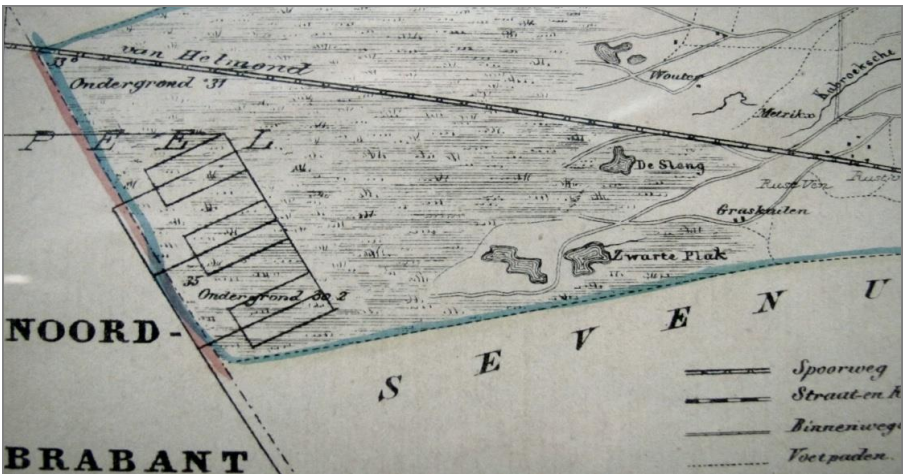
Aan het einde van de ijstijd (12.000 jaar v.Chr.) nam de vegetatie in de lager vochtige delen gelegen op het Peelblok toe en vormde het laagveen. Rond 6.000 jaar voor Chr. ontstond een begroeiing met mos welke laag later het hoogveen vormde. Eerste menselijke activiteiten treffen we aan ca. 10.000 tot 15.000 voor Chr. volgens datering van vuursteenvondsten. De Peel vormde lang een natte en bijna natuurlijke ondoordringbare barrière.¹⁾ De overheid heeft in verschillende periodes plannen gehad om door afwatering het gebied te cultiveren. Door in een gebied de welvaart te verbeteren kan de belastingopbrengst verhoogd worden, wat in het belang is

van de overheid. Het Noord Limburgse landschap met zijn uitgestrekte veengebieden is verschillende keren in kaart gebracht zoals in 1709 door de landmeter Henry Frickx.

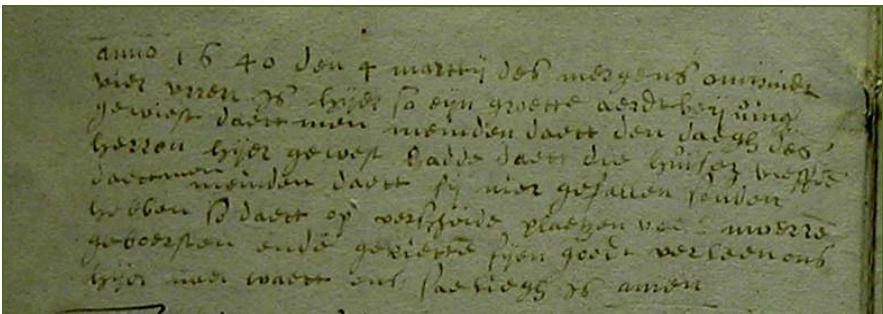
Detail carte particuliere des environs de Roermond, Venlo, Le Marris de Peel, 1709, Bruxelles, Henry Frickx. (collectie auteur)

In 1808 hadden de Fransen het plan een kanaal aan te leggen tussen de rivieren Rijn en Schelde, het Canal du Nord. De bedoeling was dat men door kanalen te graven Venlo zou verbinden met de Schelde bij Antwerpen. Van deze kanaalwerkzaamheden is het traject Beringen- Weert de z.g. Noordervaart gereed gekomen, verder werkzaamheden zijn in 1810 om politieke redenen stopgezet.²⁾ In 1853 lukte het de waterbouwkundig inspecteur Jan van der Griendt (turfwinner) na verschillende pogingen om een kanaal aan te leggen van zijn concessiegebied naar de Noordervaart. Hij noemde dit kanaal met een verwijzing naar zijn 2de vrouw de Helenavaart. Naar aanleiding van het succes dat Van der Griendt had besloot ook de Gemeente Deurne mee te profiteren van de turfwinning. Deurne liet ook een kanaal graven dat in 1874 gereed kwam. Dit kanaal met ongeveer een lengte van 15 km mondt, op een afstand van nog geen 100 meter naast de Helenavaart, ook in de Noordervaart uit.

Detail uit kaart gemeente Horst van De Kuyper 1867 met in de linker benedenhoek kanalenstelsel en de Helenavaart.

De opwaartse druk van het Peelblok houdt ook in de jongste aardgeschiedenis aan, en bewegingen van de verschillende storingslijnen zijn historisch navijnsbaar. De twee grootste 17de eeuwse bevingen vinden we in het archief terug. De eerste in het archief van Grubbenvorst gedateerd 4 maart 1640. 3)

Dat de schrik er goed in zat blijkt uit bovenstaande notitie die als volgt is ingeschreven:

Anno 1640 den 4 martij des mergens omtrint vier urren is hijer so eijn groette aerdtbeijving gewiest daett men menden daett den daegh des Herren hijer gewest hadde daett die huiser bieffde daett men mejinden daett sij nier gefallen souden hebben so daett op verscheide plaetzen veel moerren geboersten ende geriette sijen Goodt verleen ons hijer nae waett ons saeliegh is Amen.

Dat deze aardbeving in een omvangrijk gebied plaats vond zien we in de bestaande literatuur over dit fenomeen.⁴⁾ Met de Grubbenvorster vermelding klopt de dag en het jaar, alleen de maand is in de publicatie anders dan de archiefbron. De beving vond plaats op 4 april en niet op 4 maart zoals de Grubbenvorster schrijver (later?) noteerde.

1640 4 april - 03.15u Aardbeving Magn. 5 1/4 (v. Gils)

Aardbeving in Düren (Duitsland) 50.75° NB - 6.50° OL In Düren muren gescheurd. In Keulen vele schoorstenen ingestort. Aan de Nederlandse kust gevoeld als zeebeving. Grote schade in Boxmeer, veel schade in Maastricht en omliggende plaatsen. Gevoeld in Venlo, Nijmegen, Utrecht en Amsterdam. In het algemeen ook gevoeld in Zeeland en Holland en in Drenthe. Volgens de kaart van Sieberg (1940) moet hij ook sterk gevoeld zijn in Roermond. Of hier schade was is onbekend.

De tweede volgende bekende aardbeving in onze contreien stamt uit 1692. Op 18 september noteert pastoor Joannes Damen-Portmans te Sevenum: *er was een grote aardbeving, zozeer dat de huizen door de beving schudden.* ⁵⁾

Deze aardbeving wordt door de literatuur bevestigd.

1692 18 september - 14.15u Aardbeving Magn.6 (v. Gils)

Aardbeving Tienen (België) 50.8° NB - 4.8° OL In Roermond kerkgewelf ingestort (Sieberg) Beving gevoeld in geheel Nederland. Enkele naschokken op 18 december te Maastricht gevoeld. Den Bosch: kerktoren bewoog hevig. Amsterdam: waterbeweging op het IJ en in de Amstel; torens van de Oude en Zuiderkerk schudden, klokken luiden. De Roode Poortstoren trilde hevig, evenals het Paleis op de Dam. Heerlen: "Op vele plaatsen kastelen en huizen omvergeworpen". Breda: op wandborden die bij archeologisch kernonderzoek werden gevonden stond: "aertbeving overal" en "wasser een aertbeving". Rekken: in kerkelijk register zware beving vermeld. Rolduc: "de kerk van het klooster Rolduc werd zo hevig geschokt, dat de top van de gevel afviel en de schoorsteen talloze barsten kreeg". Middelburg: huizen werden beschadigd; schepen bewogen. ⁶⁾

We zien hier dat het landschap en natuurverschijnselen een onderling verband kunnen hebben.

Door de verschuivingen van de geologische blokken heeft zich het landschap zich gedurende enkele tientallen duizenden jaren gevormd. Het rivierbed van de Maas heeft zich in deze periode verschillende keren verplaatst, zoals te zien bij de Schuitwaters: overblijfselen van een oude Maasarm. De bodemsoort is bijvoorbeeld vaak bepalend voor de begroeiing. De aanwezige waterhuishouding is van belang: zoals overstromingen van rivieren die in de loop der jaren vruchtbare aarde achterlieten, de aanleg van kanalen voor economische doelen, ontginningen die ook resulteren in droge of natte gebieden. Al deze factoren zijn historisch mede bepalend geweest voor de vestiging en leefwijze van mens in dit landschap, zijn thuisgevoel en de binding met zijn woongebied. ◀

Voetnoten:

1. Literatuur: Wolfgang Dassel, Beiträge zur Geologie, Archäologie und Geschichte an Rhein und Maas, 106,Blz. 141-153. Veröffentlichungen des Historischen Vereins für Geldern und Umgegend.
2. Literatuur: Le Grand Canal du Nord, 2008 Uitgave van Stg. Nieuwland te Geysteren.
3. HCL Maastricht, Schepenbank Grubbenvorst 01.035 inv. nr. 3422 blz. 198.(1640 maart 4)
4. Catalogus "Aardbevingen in Nederland" KNMI 179-1992. Door: Drs.G.Houtgast Blz. 44.
5. Register van overledenen van de parochie Sevenum 1663-1798, transcriptie Piet v. Enckevort, Petran Kerstjens (1690 september 18)
6. Catalogus "Aardbevingen in Nederland" KNMI 179-1992. Door: Drs.G.Houtgast Blz.46-47.

KLOOSTERMOPPEN NABIJ HET KASTEELKE TE MEERLO

Mart van Rooij †

In het voorjaar van 1996 zijn nabij “het Kasteelke” te Meerlo restanten van een fundering aangetroffen, waarlijk een raadselachtige formatie

Destijds werd gewerkt aan de realisatie van het zogenaamde twee-fasen-profiel en een vispassage, het een en ander in het kader van de herinrichting over een lengte van 6 km van de Groote Molenbeek.

Grondverzet werd verricht ten behoeve van verruiming van het winterbed en het realiseren van een tijdelijke omlegging van de beek ter plaatse. Nabij de beek, waar een gedeelte van de bovengrond was verwijderd, kwam een restant van een wal

van zogenaamde kloostermoppen aan de oppervlakte.

Deze handgevormde bakstenen van circa 28x12x7 cm zijn mogelijk in de 15e eeuw vervaardigd en danken hun naam aan het feit, dat ze doorgaans door monniken werden geproduceerd. De stenen zijn, zonder gebruik van mortel, in

een zeker verband gelegd. De breedte van de wal is meer dan een 1 meter, de hoogte 60 à 70 cm. Het geheel is iets ten zuiden van “het

Kasteelke” gesitueerd en loopt vanaf de beek in oostelijke richting. Het profiel was eveneens zichtbaar in het talud van de omlegging van de beek, enkele tientallen meters meer oostwaarts. Het is aannemelijk, dat het geheel zich nog verder in die richting voortzet. Naar het waarvoor en wanneer de wal is aangebracht, blijft het gissen.

Onder een dek van circa 50 cm zand bevindt zich een verveende laag, hetgeen erop duidt, dat het in vroeger tijden ter plaatse moerassig moet zijn geweest. De zandlaag is mogelijk opgebracht en/of ontstaan als gevolg van het buiten de oevers treden van de beek.

Het is niet aannemelijk, dat de wal heeft gediend als fundering, aangezien er geen mortel is gebruikt. Daar de bovenzijde vlak is afgewerkt valt te

denken aan een pad of een smalle weg naar een hoger gedeelte of gebouw. Andere mogelijkheden zijn een afscheiding of een waterkering. Voor en weg die bereiden werd met karren, lijkt het een en ander te smal.

De bakstenen, waarvan er ook talloze werden aangetroffen in het opgeworpen zand, bestonden deels uit hele exemplaren. Onderling vertoonden ze belangrijke verschillen in afmetingen en kwaliteit; mogelijk werden ze niet geschikt bevonden voor het gebruik van gebouwen.

Iets verder noordelijk werd door de machine de fundering van de voormalige watermolen uit de grond gehaald.

Het betrof hier onder meer meterslange gave aangepunte eikenhouten palen en betonresten.

Over deze vondsten is destijds tweemaal contact opgenomen met assistent provinciaal archeoloog A. Horbach. Van die zijde is niets meer vernomen, waarschijnlijk doordat men keuzen heeft moeten maken en de prioriteit bij andere vondsten heeft gelegd. ◀

Bron: Nieuwsbulletin Heemkundevereniging Meerlo-Wanssum nr. 1, november 1996

Tekst: Wijlen Mart van Rooij, amateur-archeoloog

Foto's: Rob van der Heijden en Arnold Jacobs

**- meer dan 100 bieren -
HET CAFÉ MET GEVOEL VOOR
BIER MET 'N TRADITIE**

**Venrayseweg 94, 5961 AJ Horst
Telefoon (077) 398 30 09**

einde van de onthulling op de Zeelberg, tijdens het hijsen van de vlaggen, kwam uit het niets een vliegtuigje overgevlogen. Vragende blikken. Hoe kan dit? Was dit toeval of was het toch een onbekend eerbetoon aan de gevallenen?

Indrukwekkende gebeurtenis en sfeervolle ceremonies. De Britse ambassadeur eindigde een mooi gedicht met de toepasselijke woorden : **We will remember them**

De buitenlandse gasten waren verbaasd over de gemeenschapszin en de warme belangstelling. U heeft laten zien dat de offers die zijn gebracht voor onze vrijheid nu zoveel jaren later niet vergeten zijn. Iedereen die op welke wijze dan ook zijn steentje heeft bijgedragen bij het tot stand komen en het wel slagen van de onthullingen van deze mooie gedenktekens zijn wij zeer erkentelijk. Zonder U medewerking hadden wij dit stukje geschiedenis niet kunnen realiseren. Heel hartelijk dank. Wij hebben vele complimenten mogen ontvangen. ◀

Stichting Historische Kring Broekhuizen-Broekhuizenvorst

OOSTENRIJKSE WONING IN MELDERSLO

Jorgen Dinnissen

In twee wagonladingen werd dit huis als bouwpakket, per spoor, aangevoerd uit Oostenrijk. In Melderslo wordt dit huis 'hét houten huis', 'Oostenrijks huisje' of 'het huis van Claassens Chrit en Maria' genoemd. Het is de enige noodwoning van het type Oostenrijkse woning, die na de Tweede Wereldoorlog, in het kader van de wederopbouw, in Horst aan de Maas opgebouwd is.

Melderslo (2008). Oostenrijks huisje vanaf de Vlasvenstraat

Uit de Rijksbegroting over dienstjaar 1948 blijkt, dat Nederland in 1946 met Oostenrijk afgesproken heeft om “800 houten montagewoningen” te ruilen voor “gedroogde groenten, vis in blik en zaden”. Meer dan de helft van deze woningen werd verdeeld over de provincies Noord-Brabant en Limburg.

In het najaar van 1946 deed zich de mogelijkheid voor de beschikking te krijgen over 800 houten montagewoningen, waarvan de onderdelen zouden worden vervaardigd in Oostenrijk. Deze woningen zouden door Nederland in ruil kunnen worden verkregen voor gedroogde groenten, vis in blik en zaden. Gezien de grote woningnood, welke in Nederland bestond, werd besloten de voorgestelde transactie te accepteren. Als leveringstermijn werd gestipuleerd de maanden December 1946 tot en met April 1947. Tengevolge van het feit, dat van Nederlandse zijde verschillende wesen werden naar voren gebracht met betrekking tot de indeling der woningen en de technische opzet, en in het bijzonder tengevolge van de zeer strenge winter 1946/1947 in Oostenrijk en de aldaar heersende voedingstoestanden, is de productie eerst in het voorjaar op gang gekomen. De fabrieken hebben thans 228 woningen afgeleverd, 178 woningen zijn hier aangekomen, terwijl er dit jaar nog een kleine honderd verwacht kunnen worden. De eerste woningen, welke te Benaalom (bij Wageningen) werden gebouwd, hebben veel stof doen opwaaien. Inderdaad was het hout niet mooi en de montage voldeed niet aan de eisen. Ofschoon het in de bedoeling lag de montage der woningen aan de afnemers daarvan over te laten, is het Ministerie door de gerezen moeilijkheden weer in de bemoeiingen betrokken. Een ernstig onderzoek is ingesteld naar de sterkte en de montage der woningen en gebelken is, dat de woningen — na het aanbrengen van enige meerdere verankeringen en bij een goede behandeling — aan redelijke eisen voldoen. Aan elke afnemer worden thans montagevoorschriften verstrekt, terwijl het Ministerie service verleent bij verdere opbouw. De fabriek, welke het minder goede hout heeft afgeleverd, is onmiddellijk uitgeschakeld.

De verdeling der woningen over de provincies is als volgt:

Limburg	200
Brabant	230
Gelderland	100
Zeeland	30
Noord-Holland	100
N.O.-Polder	100
Overige provincies	40
Totaal	800

Indien de woningen eenvoudig worden opgezet en afgewerkt kosten zij ongeveer f 15.000. Daarbij moet in aanmerking worden genomen, dat overal houten vloeren aanwezig zijn, dat er dubbele ramen zijn en dat de vloering nog bruikbaar is voor berging. Er worden ook prijzen genoemd van f 17.000 en f 18.000, doch in die gevallen zijn grote kelders gemaakt en zijn uitbreidingen en verfraaiingen aangebracht; deze hogere kosten blijven voor rekening van de belanghebbende. De controle op de fabricage in Oostenrijk is over het algemeen voldoende geweest. 2 à 3 ambtenaren vertoefden hiervoor regelmatig in Oostenrijk.

Aangezien de fabricage verdeeld is over 52 fabrieken, gelegen in de drie zones, en de transport-moeilijkheden in Oostenrijk nog steeds zeer groot zijn, speciaal in de winter tijd, was het niet mogelijk al het verwerkte hout te keuren, waardoor van enkele reeds aangevoerde woningen het hout niet van dezelfde kwaliteit is, als van de overige.

Rijksbegroting dienstjaar 1948. Nederland ruilt 800 houten montagewoningen met Oostenrijk voor gedroogde groenten, vis in blik en zaden

De import vond plaats via het bedrijf N.V. Nederlandse Thermobouw uit Den Haag. Uit de Rijksbegroting over dienstjaar 1950 blijkt, dat tussen 1946 en 1948 er geen 800 maar precies 793 van deze geprefabriceerde (zeg: prefab) woningen gebouwd zijn.

De woning in Melderslo is gebouwd voor Chris ('Chrit') Claassens en Maria van den Goor. In het najaar van 1947 hadden zij, bij de gemeente, een aanvraag voor een woning gedaan omdat zij niet langer in de 'Hennekuuj bij Langen Hay' konden blijven wonen. Daarnaast was Maria hoogzwanger van haar tweede kind. Onduidelijk is waarom zij een Oostenrijkse woning toegewezen kregen. Volgens Maria van den Goor had dit niets van doen met het verzetswerk van Chrit in de Tweede Wereldoorlog. Voor het bouwpakket moest een bedrag van 15.000 gulden betaald worden. Een relatief hoge prijs voor een woning destijds. Bovenop de prijs van het bouwpakket kwamen ook nog de kosten voor de bouw zelf. Met familie en anderen werd het stenen fundament gelegd. Ook werd onder de gehele woning een kelder uitgegraven. Die werd minder diep dan de familie Claassens oorspronkelijk wilde omdat de hoge grondwaterstand dieper graven onmogelijk maakte. Het zand uit de kelder werd om het huis gegooid waardoor het nu lijkt alsof het huis op een heuveltje staat

De plaatselijke timmerman, Toon Alaerds, bouwde het bouwpakket op, in acht werkdagen, in januari 1948.

Melderslo (rond 1978). Oostenrijks huisje lijkt op een heuveltje te liggen

Het bijzondere aan de Oostenrijkse woning is dat ze helemaal van hout is. Door het verwerken van zeven lagen hout, met thermofolie in de buitenwanden, is de woning energiezuinig. Omdat elke kamer een eigen raam heeft, kan er overal daglicht doordringen. Bijzonder voor die tijd was dat het bouwpakket ook voorzag in een badkamer.

Eind januari trokken Chrit en Maria in hun nieuwe huis. Hun tweede kind werd een week later geboren op drie februari 1948.

De familie Claassens woonde van 1948 tot 1993 in de woning. Het gezin kreeg in totaal tien kinderen. In 1963 werd aan de achterzijde een "uitbouw" gedaan met drie slaapkamers.

In 1993 is de woning verkocht aan de familie Spreeuwenberg-Wijnen. Tot op heden is de woning in grote mate in originele staat gebleven.

Er zijn maar drie foto's bekend van de Oostenrijkse woning in Melderslo van voor 1993. Wie heeft (toevallig) foto's of films van deze woning tussen 1948 en 1993? ◀

Melderslo (2008). Verankering. Na het aanbrengen van "enige verankeringen" konden de Oostenrijkse woningen voldoen aan "redelijke eisen"

Bronnen

1. Nieuwsbrief Geschiedenis Melderslo (mei 2008) '*Wist u dat ... "hét houten huis" als bouw pakket, in twee wagonladingen, per trein aangevoerd is uit Oostenrijk?*'. Veel foto's en de bouwtekeningen uit 1963
2. Coen van Benthum, '*Oostenrijkse Woningen in Nederland*. TU Delft (maart 2007)
3. Wikipedia over 'Oostenrijkse woningen': http://nl.wikipedia.org/wiki/Oostenrijkse_woningen
4. Tweede Kamer, Rijksbegroting voor het dienstjaar 1948, 600 IX A 6, pagina 28.
5. Tweede Kamer, Rijksbegroting voor het dienstjaar 1950, 1400 IX A 16b-17, pagina 26.

WAT MAG HET KOSTEN

Xavier van Dijk

Geschiedbeoefening is een schitterend iets. Het doen van ontdekkingen en de wereld daar kennis van geven is hartstikke mooi en ook nog eens letterlijk van onschatbare waarde. Gelukkig voor mij -en u- is in 1992 de Wet van Malta door Nederland ondertekend. Daarin is archeologisch onderzoek verplicht gesteld bij ruimtelijke ingrepen, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. De jubelstemming onder degenen die geschiedenis een warm hart toedragen was echter van korte duur.

Sinds enkele jaren is er steeds meer verandering in het archeologisch bestel. De verantwoording voor de archeologie is verplaatst van het Rijk (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) naar de Provincies en vervolgens naar de gemeentes, zoals dat ook het geval is in de Zorg en op andere maatschappelijke vlakken. De maker van de regelgeving stelt binnen elke planvorming wanneer archeologisch onderzoek verplicht is. De randvoorwaarden om onderzoek verplicht te stellen worden tegenwoordig steeds verder bijgesteld. Zo moeten ingrepen niet zelden meer dan een halve meter diep en 2 hectare groot zijn voordat archeologen überhaupt om de hoek mogen/moeten komen kijken.

Laat nu juist 80 % van de archeologische resten minder dan 30-40 cm diep in de bodem liggen. Dan is er nog de discussie over wanneer een vindplaats nu de moeite van het opgraven waard is. En dan nog mag een overheid besluiten om een waardevolle vindplaats niet te laten opgraven.....

Een slachtoffer van dergelijke ontwikkelingen is Huys de Hildert, gelegen tussen Well en Aijen. Dit is een gebouw dat al op 16^e eeuwse kaarten voorkomt, maar waarvan lange tijd verder helemaal niets bekend was. Waar ligt het precies? Wie woonden er? Wanneer is het gebouwd? Wat voor gebouw was het eigenlijk? Al deze vragen moesten met stilzwijgen worden beantwoord. Tot in 2001. In dat jaar deden Eckhart en ik onderzoek in het gebied langs de Maas tussen Well en Aijen, waar een hoogwatergeul gepland was. En passant: de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bepaalde de eisen van het onderzoek. In een gebied van meer dan 110 hectare - meer dan 1 km²- viel ons een plek met veel bouwpuin en leisteen op, resten van de muren en de dakbedekking? Ik hoor het mijn

collega Jan tijdens een lunch nog zeggen: “Als dit al De Hildert is, wordt die niet opgegraven, wedden? De Rijksdienst zegt vast dat die op landelijk niveau al bekend genoeg zijn.”

In 2004 liet de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in dit gebied diverse proefsleuven aanleggen, waarvan er één onze plek aansneed. En wat bleek? De vondst van een mergelstenen fundering, aardewerk en een kacheltegel (een decoratiestuk op een rijke haard, alleen verwerkt in kloosters, kastelen en rijke adellijke huizen) uit de 15e tot vroege 17e eeuw wees erop dat dit inderdaad wel eens de plek van het lang gezochte Huys de Hildert kon zijn. En ja hoor, Jan kreeg gelijk. Er moesten van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed diverse grote vindplaatsen uit de Steentijd en Romeinse tijd onderzocht worden, waarvoor 8 miljoen euro (!) ter beschikking werd gesteld. De Hildert viel echter buiten de boot. Juist in deze periode werd de archeologische zorgplicht bij de Provincie Limburg neergelegd, zodat bij het Rijksbesluit werd toegelicht dat Huys de Hildert op provinciaal en lokaal niveau toch wel van belang zou kunnen zijn. Dit zinnetje is blijkbaar niet goed overgekomen, want het Rijksbesluit werd zonder aanpassingen overgenomen door de Provincie Limburg.

Grote plannen vorderen gestaag en ambtelijke molens draaien langzaam. Toen mij het besluit van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in de zomer van 2011 ter ore kwam, vatte ik samen met mijn collega Ron het plan op om een paar duizend euro subsidie bij de Provincie aan te vragen om Huys de Hildert op te graven. Tegenover die 8 miljoen moest dat toch kunnen? En inderdaad, onze aanvraag werd gehonoreerd en we kregen de middelen ter beschikking. Nu moesten nog enkele papieren hobbels worden genomen: we moesten nu nog een opgravingsvergunning van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed krijgen, toestemming krijgen van de grondeigenaar, de pachter en Rijkswaterstaat, en er moest nog een KLIC-melding worden gedaan want we wilden geen 10.000-volt kabel of een olieleiding kapot trekken.

Al met al gingen we in maart 2012 met diverse vrijwilligers aan de slag. Na 2 weken waren we klaar. Het hele gebouw was opgegraven, compleet met een visvijver-achtige ingraving, beerput, waterput, brug en de gebruikelijke aardige vondsten bij dit soort opgravingen zoals massa's scherven uit de 16^e eeuw, een ijzeren sleutel, diverse houtresten waaronder die van een kommetje.

Aan de hand van zaken als mergelblokken, bakstenen muurresten, dakleien, vensterglas en glas-in-lood-strips kon zelfs –met enige voorzichtigheid- een reconstructie worden gemaakt. Uitgebreid historisch onderzoek leverde informatie over de eigenaar en bewoners, en uit zaden- en pollenonderzoek kon worden afgeleid wat men had gegeten en wat er in de omgeving groeide. Een kogel van een mortier maakte duidelijk hoe het gebouw aan zijn einde was gekomen. Goede parallellen kon ik echter niet vinden. Echt goed bekend zijn dergelijke adellijke huizen dus ook weer niet. Na 2½ jaar ploeteren in de avonduren en weekenden resulteerde het onderzoek in een rijk geïllustreerd, 356 pagina's tellend boek - 13 jaar na de ontdekking van de vindplaats.

Al voor aanvang vroeg ik me af: “Xavier, is dit slim? Je gooit de ruiten van je eigen vakwereld in door voor nop de hete kastanjes uit het vuur te halen en op te graven.” Ik vraag me dat jaren later nog steeds af. Deze hele ontwikkeling komt neer op de vraag: “Wat is ons verleden ons waard?” Anders geformuleerd: “Wat mag archeologisch onderzoek kosten?” Het antwoord op die vraag luidt tegenwoordig steeds vaker: “Van degenen die de lokale en

regionale zorgplicht hebben, mag dit blijkbaar zo weinig mogelijk kosten, en als men helemaal onder onderzoek uit kan komen dan is dat klaarblijkelijk ook goed.”

Dit illustreert regelmatig precies hun grondhouding met betrekking tot de eigen, lokale geschiedenis. Alleen de meest zeldzame en (de kern van) grote vindplaatsen worden opgegraven, en een blik in de (lege) boekenkasten van de verschillende gemeentes in Limburg leert al snel waar de term *niet-waardevolle vindplaats* tot het uiterste en verder wordt uitgerekt. Tot dat er niets dan volgebouwde of afgegraven witte plekken op de geschiedkundige kaart staan. Wat dat betreft zijn er legio voorbeelden uit de regio die ik hier had kunnen opnoemen.

Van nature ben ik geen pessimist, maar zo nu en dan zinkt me de moed in de schoenen. En och, en als er al een kleine groep amateurs is die een vindplaats toch interessant vindt, kan die het toch altijd nog in haar eigen tijd en voor een fractie van de kosten doen. Niet dan? ◀

LEZINGEN en EXCURSIES

De verslagen van de lezingen en excursies worden na de lezing of excursie op de website van het LGOG kring Ter Horst geplaatst. Met ingang van deze uitgave vermelden wij alleen de omschrijving met een verwijzing naar de website www.lgogterhorst.nl. Mocht u niet in de gelegenheid zijn de website te raadplegen, dan kunt u contact opnemen met de secretaris.

2014

Verslag van de 6-daagse LGOG studiereis naar Lotharingen (2014)
Vrijdag 30 mei t/m woensdag 4 juni 2014

Lezing: "Het boerenleven in Noord-Limburg" door de heer Jan Strijbosch uit Castenray op woensdag 17 september 2014

Tweedaagse excursie Wallonië. Zaterdag 27 en zondag 28 september 2014. Met een bezoek aan Mons, le Grand Hornu, Louvre Lens, Doornik en Scherpenheuvel

Lezing: "De mijnbouw in Limburg" door de heer Willibrord Rutten
Woensdag 5 november 2014

Lezing: "Van Sint Maarten tot Maria Lichtmis", Kerst- en Carnavalsgebruiken en hun heidense oorsprong, door de heer Ton Spamer. Woensdag 17 december 2014

2015

Avondbezoeking Sint Odakerk te Melderslo onder begeleiding van de heren Harry Litjens en Wim Moorman, woensdag 7 januari 2015

200 jaar Koninkrijk
Woensdag 28 januari 2015

BOEKBESPREKING

Biografie van Bertus Aafjes

Rob Molin's 'In de Schaduw van de Hemel'.

Jörgen Dinnissen

Onder cipressen, onder een Italiaanse zon, had Bertus begraven willen worden maar het werd Swolgen (Noord-Limburg) in Nederland. Bijna dertig jaar heeft de dichter en schrijver en vader van vier kinderen, Bertus Aafjes (1914-1993), in Swolgen gewoond. Op zijn begrafenis was alleen zijn jongste dochter Diana aanwezig. De andere kinderen niet. Zij werden pas van het overlijden van hun vader op de hoogte gebracht na de begrafenis.

In 1964 kreeg Aafjes voor zijn 50e verjaardag van twee bewonderaars een in de bossen bij Swolgen gelegen "tuinkeet" cadeau. Die werd gebruikt als vakantie- en werkhuisje. Enkele honderden meters verderop werd in 1968 een bungalow gebouwd voor Bertus en zijn vrouw Tine. Hier hebben zij vanaf 1972 tot hun dood gewoond.

Bertus werd in 1914 geboren in Amsterdam. Zijn vader Jan Aafjes was opsporingsambtenaar voor smokkelwaar op schepen in de haven. Zijn moeder Sientje Minkels was afkomstig uit Den Dungen (Noord-Brabant) en overtuigt katholiek. Jan en Sientje ontmoetten elkaar in Venlo. Jan werkte er als douanier aan de Nederlands-Duitse grens. Sientje was als hulp in dienst bij een notarisgezin. Tien jaar lang maakte Jan Sientje het hof voordat zij instemde met een huwelijk.

Na hun huwelijk in 1912 gingen zij in Amsterdam wonen. Bertus was de oudste van vier kinderen. In 1926 overlijdt Jan, onverwacht, aan een acute buikvliesontsteking. Hij was nog geen vijftig jaar oud. Jan kwam uit een anarchistisch gezin en heeft zich nooit tot het christendom bekeerd en wordt daarom begraven op ongewijde grond. Iets wat zijn vrouw maar moeilijk kon accepteren.

In haar jeugd had Sientje kloosterzuster wilde worden. Deze droom ging voor haar nooit in vervulling. Maar via haar zoon Bertus leek deze droom alsnog gerealiseerd te worden. Tante Marie, getrouwd

met de jongste broer van Sientje, betaalde de kosten. Een zoon als priester, zo leek het tenminste een tijdje. In maart 1936 hakte Bertus de knoop door, na een goed gesprek met zijn geestelijk leidsman op het grootseminarie, Klaas Steur (1905-1985), om “tijdelijk” te stoppen met zijn weg richting priesterschap. Van uitstel kwam afstel.

Hoe verder? Bertus wist het niet. Geen priesterschap. Geen afgeronde opleiding. Geen werk. Wel met een culturele rugzak: oude Grieken, oude Rome en katholiek. Ook sprak hij zijn talen: Nederlands, Duits, Engels en Frans. Met de erfenis van zijn vader maakte hij in 1936 een reis naar Italië. Op weg naar Rome om te onderzoeken wat zijn roeping was. Deels met de fiets. Deels wandelend. In totaal was hij acht maanden weg.

De ervaringen van deze reis vormden de voornaamste bron van zijn bekendste werk ‘*Een Voetreis naar Rome*’. Grotendeels geschreven in Friesland, aan het eind van de Tweede Wereldoorlog (1940-1945). In 1946 kwam het boek uit.

Op school schreef Bertus zijn eerste gedichten. Zijn eerste gedicht dat werd gepubliceerd is ‘*Het Italiaansch Marialied*’. Het verscheen in 1936 in *De Gemeenschap*. In 1940 kwam zijn eerste zelfstandige dichtbundel ‘*Het Gevecht met de Muze*’ uit. Nog meer dichtbundels zouden volgen. ‘*Een Voetreis naar Rome*’ (1946) sloeg als een bom in. Achteraf kunnen we zeggen dat deze dichtbundel zo goed aansloeg omdat de mensen, na de Tweede Wereldoorlog, behoefte

hadden aan zon en zee en aan een wereld die ongerept, schoon, zuiver, zacht, puur, vitalistisch en vrij van zonden was. Ook fungeerden de negatieve kritieken over onzedelijke en voorhuwelijksse seks als extra reclame voor de dichtbundel. Deze seks schijnt Bertus nooit echt gehad te hebben in Italië. Later vertelt hij aan een vriend dat hij deze scène gebaseerd heeft op een verrukkelijke nacht met zijn vrouw Tine.

Bertus geloofde in een toekomst als aards priester, als dichter met belangstelling voor niet-materiële dingen. Hoe nutteloos dat ook mocht zijn in de ogen van velen. In 1939 ontmoet hij in Amsterdam de niet-katholieke Tine Wesseling (1917-2001). Twee jaar later trouwen zij. Er worden vier kinderen geboren: Iris (1940), Daniel (1942), Daphne (1944) en Diana (1954). Van zijn dichtbundels kunnen Bertus en zijn gezin niet leven. Naast het weinige geld dat binnenkomt hebben beiden moeite om hun uitgaven en inkomsten in balans te houden. In 1945 worden zij zelfs failliet verklaart. Jarenlang – tot eind jaren '50 – moeten ze hun uitgaven laten beheren door een financiële curator. Vanaf 1947 gaat Bertus aan de slag als (reis)journalist en vertaler. Zijn eerste reis brengt hem naar Egypte. Vele andere landen volgen: Italië, Griekenland, Frankrijk, Marokko, Israël, Amerika en Japan. In een tijd dat de meeste mensen in Nederland nog niet reizen naar het buitenland fungeert hij als vertaler, letterlijk en figuurlijk, van het leven daar. In kranten (*de Tijd*, *de Volkskrant*), tijdschriften (*Elseviers Weekblad*) en periodieken (*Nieuws van de Staatsmijnen in Limburg*). Veel van zijn (reis)verhalen worden later gebundeld in boeken.

Deze biografie over Bertus Aafjes is geen introductie tot zijn gedichten of boeken. Gedichten (of delen ervan) staan er nauwelijks in. Het is een introductie tot het leven en werk van Bertus. Tot zijn wereldbeeld. Odysseus, Sint Franciscus, Vincent van Gogh en rechter Ooka uit Japan waren zijn helden. In Egypte komt hij tot de conclusie dat de mensheid zich bedriegt met begrippen als eeuwigheid en hiernamaals. De kathedraal van Chartres (Frankrijk) ervaart hij als een reusachtige raket, op weg naar de eeuwigheid en dood, waaruit hij ontsnapt: *“Nooit had ik de aarde zo lief gehad. Ik voelde mij aan de eeuwigheid, als aan een dodelijk gevaar, ontsnapt.”*

Molin heeft voor zijn boek met tientallen mensen gesproken die Bertus goed gekend hebben en daarnaast veel (positieve en negatieve) kritieken gelezen. Ik vond het een goed boek. Goed gedocumenteerd. Voorzien van voetnoten. Verwijzing naar bronnen. Wat me vooral opviel is dat Bertus leefde in een tijd waarin uitgevers van boeken, kranten en periodieken nog gezag en macht hadden. En schrijvers ook.

Lezen? De eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat ik deze levensbeschrijving nooit gelezen zou hebben als Bertus niet in Swolgen, op wandelafstand van mijn huis, gewoond zou hebben. Het heeft mijn beeld op de wereld van de katholieken deels gewijzigd. Het heeft mij toegang gegeven tot boeken waarvan ik niet wist dat Bertus Aafjes ze geschreven had. Ik dacht altijd dat hij “alleen” dichter was maar daarnaast blijkt hij een veel gelezen (reis)journalist geweest te zijn. Wist u dat hij in jaar 1962 samen met Mulisch de meeste boeken verkocht? (Beiden 100.000. Gerard van het Reve 60.000, Remco Campert en Vasalis beiden 30.000.) Op mijn leeslijst staan nu drie boeken van Bertus, die Molin voor mij onttrokken heeft aan de vergetelheid:

- *Arenlezer achter de maaiers. Kronieken over kleine maar vergeten bijzonderheden in het Oude en het Nieuwe Testament* (1950)
- *Morgen bloeien de abrikozen* (1954)
- *De blinde harpenaar. Oudegyptische poëzie* (1955)

Minder interesse had ik voor de ontrafeling van de “aanval” in 1953 van Bertus op de experimentele poëzie van de Vijftigers. Voor mij een non-discussie.

Nogmaals, lezen? Ja, zeker doen als u wilt weten hoe het ook alweer zat met uw katholieke wortels en soms heimwee heeft naar de wereld waarin het geschreven woord nog een meneer was. ◀

JAARVERSLAG 2014 KRING TER HORST.

Jan Vissers, secretaris

Bestuur en leden: Samenstelling per 31 december 2014:

De heer drs. M.P.G.M. van den Munckhof, voorzitter, de heer P.J.T. Vissers, secretaris, de heer P. Jakobs, penningmeester en de leden: de heer ing. P.J.M. Jakobs, de heer drs. X.C.C. van Dijk, mevrouw W.J.G. Seuren-Keijsers en de heer A.H. Snellen.

De kring telde op 31 december 2014 161 leden waarvan 39 gezinsleden. Op 31 december 2013 bedroeg dit aantal 171, waarvan 41 gezinsleden.

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar 6 maal. Tijdens deze vergaderingen werden de lopende zaken besproken, zoals de samenstelling van het jaarprogramma, de lezingen en de voorbereidingen van de excursies. Op de agenda stonden ook nog de uitgave van het informatieblad INFO LGOG en de samenwerking met de redactie, de voortgang van het TerHorst Net en de contacten met diverse geledingen binnen onze gemeente en met de gemeente zelf. Ook werd de samenwerking met de overige kringen besproken.

Bestuurssamenstelling:

Tijdens de jaarvergadering van 2014 waren er geen bestuur mutaties Aandacht werd besteed aan het feit dat de kring de 40^e verjaardag viert. Vijf leden, waarvan vier aanwezig, ontvingen dan ook de speld voor veertigjarig lidmaatschap van het LGOG.

Lezingen in 2014:

29 januari

De heer Vincent Hermans en mevrouw Marja Grim verzorgden een lezing over "Bisschop Frans Schraven". (55 belangstellenden)

12 maart

Jaarvergadering en na de pauze vertoning van een film gemaakt in opdracht van Jong Nederland en de Scouting over "Horst in 1961".(60 belangstellenden). Tegelijkertijd werden oude Horster versnaperingen gepresenteerd zoals de Camps Moppen.

9 april

De heer Hein van der Bruggen over: "De Joden in Midden-Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog" (49 belangstellenden)

17 september

De heer Jan Strijbos uit Castenray over "Het boerenleven in Noord-Limburg" (60 belangstellenden)

5 november

De heer Willibrord Rutten uit Maastricht over "De mijnbouw in Limburg" (55 belangstellenden)

17 december

De heer Ton Spamer uit Deurne over "Van Sint Maarten tot Maria Lichtmis" (42 belangstellenden)

Gemiddeld: 2014: 54 bezoekers
2013: 53 bezoekers
2012: 61 bezoekers

Excursies in 2014:

8 januari

Excursie naar de Hubertuskerk in Hegelsom met een inleiding door de heer Jan Kurver (51 deelnemers).

5 april

Eendaagse excursie naar de basiliek en de synagoge in Meersen en het NAVO-complex in de Cannerberg. (54 deelnemers)

27 en 28 september

Tweedaagse excursie naar Wallonië met een bezoek aan Mons, Le Grand Hornu, Louvre-Lens, Doornik en Scherpenheuvel (50 deelnemers).

Dorpswandelingen in 2014:

2 juli

Avondwandeling in de kern van Meterik onder leiding van de heer Jeu Tacken. (56 deelnemers)

Cursus:

Zoals ieder jaar gebruikelijk werd in het winterseizoen weer een cursus georganiseerd. Dit jaar werd gekozen voor drie cursusavonden over "Veranderend landschap in Horst en omgeving". De lezingen werden verzorgd door een viertal inleiders. Dit waren:

- De heer Benoît Locht over "Dynamiek in het landschap vanaf de middeleeuwen tot ± 1900/1950"
- De heer Kees-Jan van den Herik over "De gebiedsontwikkeling van Ooijen-Wanssum krijgt een extra impuls"
- De heer René Isarin begeleidde een excursie naar Meerlo en omgeving: "Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum"
- De heer Hans Heijnen over "Veranderend landschap door de eeuwen heen"

Op 21 januari en 4, 8 en 11 februari 2014 vormden de 25 deelnemers een aandachtig gehoor.

De cursus werd zoals gebruikelijk in de instructieruimte van museum "De Kantfabriek" in Horst gehouden.

In totaal organiseerde LGOG kring Ter Horst in 2014 14 activiteiten waaraan in totaal 632 personen deelnamen.

INFO LGOG Kring Ter Horst:

In 2014 werden onder redactie van de heren J.H. Jenniskens en J.T.L. Duijf de nummers 50 (februari) en 51 (september) gepubliceerd. De redactie streeft, met de hulp van vaste medewerkers, naar een zo goed mogelijke representatie van historische informatie over en uit alle kernen van de gemeente Horst aan de Maas. Daarnaast verschijnen er columns, interviews, ingezonden artikelen, opiniestukken en mededelingen vanuit het bestuur. Het blad verschijnt in een oplage van 200 exemplaren en wordt mede mogelijk gemaakt dankzij bijdragen van regionale sponsors. Nieuw in 2014 is dat de opmaak is gemoderniseerd en dat alle illustraties in kleur worden afgedrukt.

TerHorstNet:

Mede op initiatief van het bestuur van LGOG kring Ter Horst heeft de gemeente een werkgroep ingesteld om tot een digitale database te komen van archieven, oude foto's en ander beeldmateriaal dat te maken heeft met het verleden van de gemeente Horst aan de Maas. Als voorbeeld is genomen het Venrayse RooyNet. Het bestuur van het LGOG kring Ter Horst is vertegenwoordigd in de werkgroep. Gedurende het jaar 2011 is TerHorstNet gestart en draait nu op verschillende plaatsen. In 2013 is het project ondergebracht bij de bibliotheek in Horst.

Historisch Educatief Platform (HEP)

De website van Het Historisch Educatief Platform wordt nog steeds veelvuldig geraadpleegd. Deze site bevat veel lesprogramma's voor het onderwijs. De onderwerpen die gekozen worden moeten betrekking hebben op de historie van de omgeving in de ruimste zin van het woord. Momenteel wordt bekeken wat de mogelijkheden voor de toekomst zijn.

Overleg Heemkundeverenigingen:

Jaarlijks wordt een bijeenkomst georganiseerd van het Regionaal Overleg met de Heemkundeverenigingen. Aanwezig zijn vertegenwoordigers van America, Broekhuizen, Grubbenvorst, Meerlo-Wanssum, Melderslo, Merselo, Sevenum, Venray, Castenray, Helden en Horst. Er wordt uitgebreid van gedachten gewisseld over elkaars activiteiten. Afgelopen najaar werd in Venray vergaderd en was ook onze kring vertegenwoordigd. ◀

PROGRAMMA + ACTIVITEITEN 2015

- 11 maart: Jaarvergadering met een lezing over het archeologische onderzoek "Hildert"
- 14 maart: Speciale actie in verband met "Boomplantdag"
- 8 april: Lezing Peter te Poel over de Meester van Elsloo
- 11 april: Voorjaarsexcursie naar Antwerpen.
- 1 juli: Zomer-dorpswandeling
- september Lezing over de Norbertijnen

Wintercursus: Literatuur in Limburg

- di 20 januari: Lou Spronck, Literatuur in Limburg
- di 3 februari: Rob Molin, Bertus Aafjes
- di 10 februari: Peter Winkels.

BESTUUR LGOG KRING TER HORST

Voorzitter:

Dhr. drs. M.P.G.M. van den Munckhof, (Marcel)
Harrie Driessenstraat 3, 5961 TT Horst. Tel: (077)3981833
vdmunckhofm@gmail.com

Secretaris en vice-voorzitter:

Dhr. P.J.T. Vissers, (Jan)
Hertog Willemlaan 16, 5961 TK Horst. Tel: (077)3984140
secretariaat@lgogterhorst.nl

Penningmeester:

Dhr. P. Jakobs R.T., (Peter)
De Pelslap 7, 5961 LP Horst. Tel: (077)3985242
peter.jakobs@ziggo.nl

Lid:

Mw. W.J.G. Seuren-Keijsers, (Mien)
De Donckstraat 41, 5975 AB Sevenum. Tel: (077)4671443
pwa.seuren@home.nl

Lid:

Dhr. ing. P.J.M. Jakobs, (Pieter)
Gastendonkstraat 15, 5961 JW Horst. Tel: (077)3986873
lgog@lgogterhorst.nl

Lid:

Dhr. A.H. Snellen (Arie)
Nieuwe Baan 6, 5865 AN Tienray. Tel: (0478)692196
arie48@ziggo.nl

Lid:

Dhr. drs. X.C.C. van Dijk (Xavier)
St. Josephstraat 18, 5961 GM Horst. Tel: (077)4654354
x.van.dijk@raap.nl

Verspreiding convocaten/persberichten:

Dhr. drs. W.J. Moorman, (Wim)
Meterikseweg 153, 5961 CV Horst. Tel: (077)3981606
wim.moorman@hetnet.nl